

річний зачепер. І такі випадки непоодинокі.

З огляду на широкий розмах цього молодіжного руху батьки та педагогічні працівники повинні володіти інформацією щодо небезпеки захоплення дітей цим видом розваг і проводити профілактичні бесіди.

Пам'ятайте: діти – наше майбутнє. Виховуйте своїх дітей так, щоб з маленького віку кожний українець пам'ятав про небезпеку знаходження на залізничних коліях. Захоплюйте дітей новими цікавими проєктами, змістовним дозвіллям, щоб у них не з'являлося вільного часу для пустошів, які можуть закінчитися фатально.

Список використаної літератури

1. Грицюк Л. А., Киратасва М. І. Безпека життєдіяльності дітей та підлітків. – Кам'янець-Подільський, 2013.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення № 54-ІХ від 11.09.2019 року (зі змінами).
3. Редько Т. М. Проблема збереження здоров'я молоді на сучасному етапі розвитку системи виховної роботи / Т. М. Редько // 2015. – С. 42–44.
4. Семенович А., Богданович Л. Небезпека на залізниці. Безпека життєдіяльності. 2019. № 9. С. 31–32.

БЕЗПЕКА ПРАЦІ У ПЕДАГОГІЧНИХ УСТАНОВАХ

*Ищенко М. Ю.
м. Полтава*

Анотація. Одним із важливих факторів роботи в навчальних закладах є безпека праці, тому важливо щоб кожен суб'єкт освітньої ланки проводив злагоджену роботу. В даній статті висвітленні основні нормативно правові документи в сфері безпеки праці, а також окреслено напрями охорони праці в навчальних закладах.

Ключові слова: безпека праці, безпека життєдіяльності, безпечна техніка, безпечна поведінка людини, навчальні заклади.

Постановка проблеми. Важливим завданням для працівників педагогічних установ є організація безпеки, та створення сприятливих умов для навчання дошкільнят, учнів, студентів. Система навчання з питань охорони праці в Україні регламентується Законом України «Про охорону праці», наказом Міністерства освіти і науки України «Про організацію та вдосконалення навчання з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності та цивільного захисту у вищих навчальних закладах України», «Типовим положенням про порядок проведення навчання і перевірки знань із питань охорони праці»

Аналіз попередніх досліджень. Пошуком ефективних механізмів розвитку охорони праці та безпеки життєдіяльності опікуються науковці М. Астахова, Т. Павленко. Питання методики проведення лекцій з охорони праці розглядається у працях Р. Сабарно, А. Саркісова, Я. Семчук, О. Малишевської, Р. Борисюк, О. Гавриленко та ін.

Мета статті полягає окресленні основних напрямів безпеки праці в навчальних закладах.

Виклад основного матеріалу. Охорона праці – це система правових, соціально-економічних, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних і лікувально-профілактичних заходів та засобів, спрямованих на збереження життя, здоров'я і працездатності людини у процесі трудової діяльності.

У процесі історичного розвитку виробництва завжди існувала необхідність у попередженні травматизму, у забезпеченні безпечних умов праці. Ця необхідність призводила до послідовного накопичення знань з охорони праці, що призвело з часом

до зародження науки про безпеку праці. Упродовж тривалого часу в побуті існувала думка, що нещасні випадки і травматизм можуть бути непередбачуваними, однак наукою було зроблено протилежний висновок: нещасний випадок не випадковий.

Існує два фактори, що визначають безпеку на робочому місці, – це безпечна техніка та безпечна поведінка людини. При цьому більше половини нещасних випадків відбувається через небезпечну поведінку, помилки постраждалих. Людина, що виконувала роботу, чогось не помітила, не врахувала, не передбачила, з чимось не впоралась, поквапилась. Цьому слугували необачність, неуважність, бажання до вільної поведінки, схильність до конфліктів, нестриманість, надмірна самовпевненість, схильність до ризику, неповага до норм і правил, слабкі професійні якості. Більше того, люди в процесі трудової діяльності нерідко й умисно порушують добре відомі їм правила, наражаючи себе на небезпеку, що свідчить про низьку культуру дотримання працюючими правил техніки безпеки.

В навчальному закладі має діяти система управління охороною праці, яка б встановлювала хто, що, коли і як повинен робити щоб забезпечити безпечність навчально-виховного процесу.

У системі управління охороною праці в навчальному закладі можна виділити такі основні напрями: створення безпечних умов праці та навчання; документальне оформлення роботи з охорони праці, безпеки життєдіяльності; систематичне навчання учнів та працівників навчального закладу безпеці праці та життєдіяльності; профілактика нещасних випадків; контроль за дотриманням вимог чинного законодавства з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності.

Відповідно до статті 13 Закону України «Про охорону праці» керівник навчального закладу створює систему охорони праці та забезпечує її функціонування. Для цього у закладі видається наказ «Про організацію роботи з охорони праці», розробляються та затверджуються Положення про службу охорони праці в навчальному закладі, Положення про організацію роботи з охорони праці в навчальному закладі, Комплексний план заходів щодо організації роботи з охорони праці та низка інших документів.

Створення безпечних умов праці та навчання вимагає від керівника навчального закладу знання та дотримання основ чинного законодавства з питань охорони праці, пожежної та радіаційної безпеки, електробезпеки, санітарії і гігієни тощо. У зв'язку з цим керівник навчального закладу забезпечує належне утримання будівель і споруд, використання обладнання та устаткування, моніторинг їх технічного стану.

Щороку у серпні кожен заклад освіти для визначення його готовності до нового навчального року має обстежити комісія, до складу якої входять представники районної виконавчої влади, районного управління (відділу) освіти, профспілки, пожежного нагляду, санепідемслужби, держпромгірнагляд та ін. За результатами обстежень комісія видає Акт (Паспорт) готовності навчального закладу до навчального року. Цей документ є дозволом на роботу навчального закладу і діє упродовж одного року. Він має бути підписаний усіма членами комісії. Якщо хтось із членів комісії вважає, що навчальний заклад не готовий до роботи, у Акті готовності закладу зазначаються причини відмови від підписання Акта термін усунення недоліків. За необхідності членами комісії може бути складено припис.

Якщо комісія вважає, що навчальний заклад не готовий до навчального року, то у пункті «Висновок комісії про готовність навчального закладу до нового навчального року» визначаються недоліки та терміни їх усунення та призначається нова дата роботи комісії з обстеження навчального закладу. До змісту перевірки можна включити питання з урахування місцевих умов і об'єкта, що перевіряється.

Акт прийому готовності закладу складають у 2-3 примірниках. Один примірник обов'язково передають у місцевий орган управління освітою, другий залишається у

закладі.

Висновки. В сучасному суспільстві є важливою орієнтація на розвиток освіти, науки і культури та розширення інтеграційних процесів у царині духовного і матеріального життя людини, створення безпечних умов праці і навчання відповідно до чинного законодавства.

Тому охорона праці, як система забезпечення та збереження життя, здоров'я і працездатності людини в процесі трудової діяльності, є найважливішою складовою навчального процесу в педагогічних закладах, а дотримання техніки безпеки є важливим фактором функціонування закладів.

Список використаної літератури

1. Закон України «Про охорону праці» за №2695-ХІІ від 14.10.1997р.;
2. Положення Про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти за № 100/31552 від 23.01.2018р.

ПРОФІЛАКТИКА ПРОФЕСІЙНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ ПРАЦІВНИКІВ ПЕДАГОГІЧНОЇ ГАЛУЗІ

Палочка А.А.

м. Полтава

Анотація. У статті висвітлено сутність поняття «професійне захворювання» загалом та детально проаналізовані професійні хвороби педагогів та наведений мінімум профілактичних заходів. Зазначено, що професія педагога є однією з найбільш стресових. Вона вимагає постійного емоційного та фізичного навантажень, що негативно впливають на самопочуття, працездатність, професійне здоров'я і якість його роботи.

Ключові слова: професійне захворювання, стрес, емоційне напруження, голосова терапія, променезап'ястний синдром.

Україна відповідно до Указу Президента від 18 серпня 2006 року № 685 відзначає Всесвітній день охорони праці. Метою заходу є привернення уваги суспільства, органів державної влади, суб'єктів господарювання, громадських організацій до проблеми збереження життя і здоров'я працівників та культури охорони праці в Україні..

Заходи, спрямовані на популяризацію безпечних та нешкідливих умов праці, участь держави та громадян у формуванні здорового сучасного виробничого середовища.

На сьогодні рівень професійної захворюваності є серйозна медико-соціальна та економічна проблема глобального масштабу. За оцінкою МОП із 2,34 млн. смертей на робочому місці 321 000 стається внаслідок нещасного випадку [3].

Причиною 2,02 млн. смертельних випадків у світі (або 5500 смертей на день) є різні види професійних захворювань. Щорічно в світі реєструється близько 260 млн. випадків професійних захворювань.

Варто зазначити, що професійним називається захворювання, спричинене впливом на працівників шкідливих умов праці; це – патологічний стан людини, обумовлений роботою і пов'язаний з надмірним напруженням організму або несприятливою дією шкідливих виробничих чинників [1].

Професійне здоров'я педагога є необхідною умовою його активної життєдіяльності, реалізації, розвитку творчого потенціалу. Воно впливає на здоров'я його учнів чи студентів, а також на результати всього навчально-виховного процесу.